

Kuukiri

Nr. 9 (173) Oktoober 2008

Kuldne sügis toob valla arendamise mõtteid

Käes on kuldne sügis ja aeg valmistuda talveks. Natuke on tunda ka aasta lõpu lähenemist, sest juba tehakse kokkuvõtteid ja selgitatakse parimaid.

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon «Andras» selgitab igal aastal välja maakondade aasta õppija. Sel aastal tunnustati sellise tiitli vääriliseks meie valla elanik Enno Kell. Mehel on vanust 79 aastat, ometi jätkus tal jõudu ja tahtmist endale arvuti selgeks teha. Teadmiste saamiseks tuli tal osaleda mitmel koolitusel. Mees arvab, et tarkust tuleb pidevalt juurde õppida. Tähelepanuväärne on ka see, et ta tunnustati parimaks õppijaks terve vabariigi senioride hulgas.

Meie vallavalitsuses on juba aastaid olnud põhimõte, et Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli direktor on vallavalitsuse liige. See võimaldab teha kooliga paremat koostööd ja paremini korraldada Vana-Võidu kui terviku edasist arengut.

• Vallavanema veerg •

Teisalt annab see võimaluse korraldada tulemuslikumalt meie inimeste õppetegevust.

Rahva teadmiste ja oskuste arendamiseks teevad palju tööd ka meie kultuuri- ja haridusasutused. Igas rahvamajas, koolis, raamatukogus ja lasteaias tegutseb teadmiste ja oskuste omandamiseks ning kultuuri säilitamiseks mitmesuguseid ringe ning organiseeritakse koolitusi. Seda kõike arvesse võttes tunnustas Viljandi Maavalitsus ka sel aastal Viiratsi valla aasta kõige koolitussõbralikumaks omavalitsuseks.

Meil on palju tublisid inimesi. Viiratsi raamatukogu juhhib juba üle kümne aasta Piret Viira. Käesoleval aastal hinnati ta maakonna parimaks raamatukogutöötajaks.

Pärsti vallavanem Erich Palm käis

järjekordselt välja Pärsti, Viiratsi, Saarepeedi ja Paistu omavalitsuse liitumise mõtte. Selle põhjalikumaks arutamiseks kutsusid need omavalitsused 8. oktoobril Vana-Võitu nende piirkondade arvamustliidrid. Kohale kutsuti veel Kõpu ja Kolga-Jaani esindus ning saabus ka Viljandi linnavolikogu esimees Tarmo Loodus. Arutelu juhtis Pärsti vallavanem Erich Palm ning asjakohase ettekannde tegid Tarmo Loodus ja Suure-Jaani Vallavolikogu esimees Arnold Pastak. Üldiselt jäi kõlama liitumise vajalikkuse mõte selliselt, et kaasatud oleks ka Viljandi linn. Arvati, et arutelud peaksid jätkuma.

Alanud on 2009. aasta eelarve koostamine. Palun kõigil, kellel on eelarve suhtes taotlusi ja ettepanekuid, tuua need vallavalitsusse.

Kuldset ja sooja sügist kõigile!

Väino Luik

Sõnumeid

Aasta õppija elab Valmas

15. oktoobril tunnustati täiskasvanud õppija nädala puhul pärimusmuusika aidas neid, kes väärivad austust elukestva õppega tegelemise eest.

Viljandimaa aasta õppijaks nimetati Enno Kell, Valmast pärit kalur, kes praegu pensionäripõlve peab.

10. oktoobril Võru kultuurimajas «Kannel» toimunud üle-eestilisel täiskasvanud õppija nädala avamisel tunnustati meest kui seniorõppijat, kes kaheksakümneenda eluaasta künnisel arvutikursustele läks ja algteadmised omandas. Peagi on oodata Enno Kella mälestuste ilmumist, mis tänu arvutile nüüd kiiremini trükkimiseks valmis saavad.

Võrus positiivsuse ja laia silmaringiga saalitäiele rahvale meelde jäänud härra ei kannu kuidagi tiitlit „vana“, sest nii nooruslikku optimismi ja selget mõtlemist ei kohta tihti ka pool sajandit nooremate hulgas.

Et Viiratsi vallas väärtustatakse täiskasvanud õppijat ja õppimist üldse, räägib ka see, et edumeelsemate toetajate omavalitsuste nominentide hulgas oli ka meie valla nimi.

Viljandimaa aasta koolitussõbralikumaks omavalitsuseks valitigi Viiratsi Vallavalitsus, keda tunnustamisüritusel esindas vallavanem Väino Luik.

Maret Lina

Külakoosolekud

Vallavalitsus kutsub 16. oktoobril kell 13 Uusna külamajas kokku Kuu-deküla elanike üldkoosoleku vastavalt külavanema statuudile. Arutusel on külavanema personaalküsimus.

Uusna küla koosolek toimub 31. oktoobril kell 18. Kavas on läbi vaadata arengukava ja aastaaruanne.

Verilaske küla koosolek on 8. novembril kell 12 Varese talus.

Ridaküla ja Loime küla koosolek toimub 14. novembril kell 18 Ööbiku talus (Anne Sammul).

Vasara küla koosolek on 7. novembril kell 18 Männi elamus (Heidi Mäetagas).

Verilaske külakoosolek tuleb 8. novembril kell 16 (külavanem Tiia-Reeta Mägi)

Jöeküla koosolek peetakse 14. novembril kell 18 Valma infopunktis.

Tänassilma küla peab oma koosoleku 16. novembril kell 15 Tänassilma rahvamajas.

Kõikidel koosolekutel on päevakorras külavanema aruanne ja jooksvad küsimused.

VOLIKOGUS 25. septembril

Istung algas kinnitusega, et Jõgisood on Viiratsi valla tänavune aasta pere. Ühtlasi sai perekond kätte preemiaks määratud 10 000 krooni.

Eelnõud ja projektid

Teisel lugemisel oli riigihangete korraldamise kord, millest paremaks arusaamiseks otsustati veel kord redigeerida teksti. Sisulisi märkusi polnud.

Volikogu liige Roland Tulik tegi ettepaneku valla põhimäärusesse muudatuse tegemiseks. Ta lähtub mõttest, et iga volikogu liige saaks osaleda komisjonis, mis alal ta on kompetentne, ning osalemine ei sõltu komisjoni esimehe tahtest. Et eelnõu oli toores, suunati see järgmise volikogu töösse.

Vaadati läbi valla arengukava aastateks 2008—2013 ja tehti muudatused tegevuskavas vastavalt struktuurifondidest vahendite eraldamisele.

Otsustati muuta valla arengukava, lähtudes kujunenud olukorrast, et peagi valmib Viiratsi kaubanduskeskus ning et riigilt ei saadud toetust noortekeskuse ja lasteaia ehitamiseks. Arengukava

kohaselt saab Viiratsi Algkool praeguses kaubanduskeskuses juurde mitu ruumi ja vabanevale pinnale koliks ka Viiratsi rahvamaja. Praegusesse rahvamaja hoonesse kohandatakse vähemalt kahe rühmaga lasteaed.

Arengukavva tehti ka mõningaid väiksemaid muudatusi.

Võeti vastu Kalmetu Põhikooli arengukava aastateks 2008—2011.

Uusna külamaja kinnistust antakse osa kuueks aastaks rendile mittetulundusühingule, et see saaks kirjutada spordiväljaku rajamise projekti. Projekti rahaga rajatakse multifunktsionaalne spordiplats korvpalli, võrkpalli ja tennis mängimiseks, talvel on seal liuvälja rajamise võimalus. Vallavalitsus toetab seda projekti vajaliku rahasummaga.

Vallavalitsuse info

Vallavalitsus on jõudnud seisukohale, et Pata karjäär is tehakse uuringud ja jätkatakse kaevandamist. Müüki pandud kahest vanast traktorist osteti alghinnaga ära üks (T 16), teise (T 150K) müük kuulutatakse uuesti välja.

Nooruse detailplaneering on vastu võtmiseks valmis.

Taas käib arutelu valdade ühinemise teemadel. Koostööpiirkond (Pärsti, Viiratsi, Paistu, Saarepeedi) arutab Pärsti ettepanekul Viljandit ümbritseva rõngasvalla moodustamist.

Päevakorral on jälle osalemine koos linnaga Viljandisse rajatava erahooldekodu teenuse tarbimisel. Esialgul tundub prognoositav kohatasu, 13 000 krooni kuus, kõigile asjaosalistele liiga kallis. Viiratsi lastekodu hoone kohta on informatsiooni, et see antakse üle sihtasutusele.

Võrtsjärve Sihtasutus sai projektiraha, mida kasutatakse ka Valma infopunkti arendamiseks: korrastatakse ümbrus ja ehitatakse kõrvalhooneid (kalapüügivahendite muuseum ja püstkoda).

Vald vajab spordi-, noorsoo- ja kultuuriürituste läbiviijat. Haridusprobleemide lahendamiseks tuleks kutsuda kokku hariduse ümarlaud.

Tartu Maakohtu kohtumäärusega 23. septembrist kutsutakse tagasi Viiratsi Riigimajandi likvideerija Juhani Uik, kes oma tööga ei ole toime tulnud, ja määrati uus likvideerija.

Maret Lina

Kaunikõlalisi lauseid keeletalgutele

Haridusminister Tõnis Lukas kutsus kevadel kooliõpilasi keeletalgutele, et välja mõelda eesti keele omapära ja kultuuri tutvustavaid lauseid.

Ühel päeval saatsidki 8. klassi, praegused 9. klassi õpilased oma lauseid.

Tanel Rebane: jää-äärne õhtu muutus vaikselt ööbiku saatel ööks; väike päike pikendab oma kiiri maani. Berle Mees: taevast sõudsid hõbehallid udupehmed pilvepallid; kalli-kalli-kalli, Sulle, armas Milli-Malli; lillelt lillele liugles lummas liblikas. Heidi Reial: hoiame end prügist puhtana; haridus on see, mis loeb, kui ei taha turba kühveldajaks; suuri tegusid võivad teha ka väikesed inimesed; me ei tea homset, see tuleb ruttu, nii et ela tänases. Sirly Valgiste: kõike võib üks inimene teada; kõrv puhkab, kui on meie ümber vaikus; karu aru on mõttetult maru. Laura Kalam: isamaa õpetab armastama emakeelt, emakeel teab, kus on kodu; prügi karjub Eestimaa puhtal pinnasel; õilis süda laulab kui ööbik; õunauks õngitses õngega õuna seest õnatükke; õitsev põõsas kumiseb sumisevatest mesilastest. Liisa Soovere: kaunitl kõlab laul me suus; veepärilte mäng kastesel heinal; armastus on imeline. Diana Mogiš: kõige kaunimalt kõlab eesti keel ju eesti rahva suus. Annika Jõemaa: laps leidis ilusa pehme palli; mesimumm lendas sumisesed ringi; sinine sinilill sirgub maa seest.

25. septembril kutsus Haridus- ja Teadusministeerium keeletalgute kokkuvõtete tegemisele kõik Kalmetu õpilased, kes olid oma kauneid lauseid kevadel saatnud. Nii sõitsimegi Tallinna koos kahekümne Jakobsoni kooli õpilase, huvijuhi Monika Pärna ja eesti keele õpetaja Juta Klettenbergiga.

Vastuvõtt toimus Eesti Teaduste Akadeemia saalis. Oli suurepärase võimalus näha nii kaunist maja ja saali. Vastu võeti kohvi ja suupistetega, saime rõdult näha ilusat vaadet koos päikesega Tallinna vanalinnale ja merele. Auväärses saalis istusid peale meie veel tuntud keeleinimesed, Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi liikmed, poliitikud, ministeeriumi töötajad ja konkursi korraldajad.

Tänuõnadena pöördusid meie poole minister Tõnis Lukas ja Eesti Keelenõukogu esimees Birute Klaas. Tallinna

● Ilusate lausete leidjad

ENE TOOMASALU foto

Tehnikaülikooli foneetika- ja kõnetehnoloogia labori juhataja Einar Meister rääkis sellest, kuidas mõista keeletalgute tulemusi. Kõik said endale kingituseks keeletalgute DVD ning teada, kui tähtis oli nende töö emakeele väärtustamisel.

Ene Toomasalu, Kalmetu kooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Meil on tublid hingeharijad

Viiratsi vallas on tublisid inimesi, kelle töö kannab head vilja.

Seoses õpetajate päevaga tänas Viljandimaa Maavalitsus 2. novembril maakonna 21 parimat õpetajat. Meeldiv on tõdeda, et nende isikute seas oli ka Viiratsi vallaga seotud inimesi. Maavanem Kalle Küttsis rõhutas hingehariduse olulisust. Omavalitsuste liidu esimees Andres Rõigas juhtis tähelepanu keele ja kultuuri küsimustele.

Maakonna aasta õpetaja nominent oli Viiratsi lasteaia õpetaja Elle Padjus. Aasta õpetaja tiitliga pärjati meie vallast Kalmetu Põhikooli klassiõpetaja Annika Lond ja Viljandi Maagümnaasiumi sotsiaalpedagoog ja klassijuhataja Maret Lina.

Väärtuste jagamine on loomine. Nooruk kogeb maailma kasvataja loomuliku autoriteedi kaudu. Vaimsete väärtuste nähtavaks ja kättesaadavaks saamise nimel hoolitsevad meil eelkõige koolide, rahvamajade, külamajade ja raamatukogude töötajad. Loomulikult lisan siia ka meie valla meditsiini- ja sotsiaaltöötajad. Vahel me kahjuks

● Viiratsi lasteaia õpetaja Elle Padjus valmistab Vaibla muinasjutulaagri viihapilli. ELMO RIIGI foto

unustame olla tänulikud selle esialgselt nähtamatu, aga sisuliselt hingelise töö eest.

Viiratsis on hea tava tunnustada hingeharijaid nende panuse eest tulevaste kodanike vormimisel. Tuleb tunnustada, et nii mõnigi kord on vallatöötajate, lasteaednikust kuni pedagoogini, osa tõhusam kui lastevanematel. Ehk on

paslik siinkohal meenutada, et nende aastatepikkuse visa ja sihikindla töö vilju maitsevad kõik vallaelanikud.

Ühineme tänusõnadega ja soovime jätkuvat jõudu kõikidele neile, kes on pühendunud meie kodanike isiksuse kujundamisele. Kõigile neile suur tänu ja alatist päikest südamesse!

Roland Tulik

Sõnumeid

Mälumängud on alanud

16. oktoobril alustasid mälmänguhuvilised viendat hooaega. Koguneti endiselt Viiratsi Algkooli saali. Kohale oli tulnud üheksa võistkonda.

Oma vormi pole minetanud eelmise hooaja üldvõitja «Vabajalg», kes võttis 70 punktiga avavooru võidu. 68 punktiga jäi teisele kohale Viiratsi lasteaia võistkond «Rüblük» ja kolmandaks tuli võistkond «Mõnusad», kes kogusid 62 punkti.

Järgmine voor on 20. novembril. Korraldajad ootavad liituma uusi võistkondi. Võtke oma sõpradest, tuttavatest võistkond kokku ja tulge mõnusalt aega veetma.

Tulemused on üleval ka valla kodulehel www.viiratsi.ee.

Veiko Jüris

Õpetajate pidu Vana-Võidus

Sina pead rõõme korrutama ja muresid jagama, unistusi liitma ja pettumusi lahutama.

Sellist matemaatikat osates oled tugev oma taaka tassima ja ka kõrval kõndivat koormakandjat toetama.

2. oktoobril olid palutud Vana-Võidu kutsekooli kõik valla õpetajad, lasteaednikud ja kultuuritöötajad, et tähistada õpetajate päeva. Ürituse, mille korraldasid Vana-Võidu lasteaia töötajad, teema oli "Tagasi lapsepõlve muinasmaal". Piduliste esinesid Vana-Võidu lasteaia mudilased ja laulis meesansambel "Pangepoisid".

Tänusõnad lausus ja meene aasta õpetajatele ulatas vallavanem Väino Luik.

2008. aasta õpetajad on Moonika Austrin Viiratsi ja Annika Lond Kalmetu koolist ning Elle Padjus Viiratsi lasteaia, kultuuritöötajatest pälvis tunnustuse Aime Reier.

Pidu oli meeleolukas, lõõgastav ja andis jõudu järgnevat aastaks.

Õpetaja, Sina pead ennast hoidma ja oma tegusid aktsepteerima, nii püsid kauem alles nende jaoks, kes Sind vajavad ja kellest isegi hoolid.

Enna Lond
MAIRE PAJU foto

Tervisepäev Võrtsjärve ääres

4. oktoobril korraldas puuetega inimeste ühingu juhatus oma liikmetele tervisepäeva Võrtsjärve ümbruses. Käisime Tarvastu kirikus ja uudistasime Mustlasse rajatavat paisjärve. Viibisime Kivilõppes loodusrajal, kus teadmisi jagas maaomanik Vello Aasna.

Edasi viis teekond Suisleppa, kus tutvusime mõisahoonet, Ohne jõe kaldapealse ja paljandiga. Pärimuse järgi olid seal varjul olnud Põhjasõja-järgsed näljahädalised. Suislepa Algkooli õuel imetlesime kaevurakkel olevat öökulli kuju.

Pikassillal uudistasime Väike-Ema-jõe rahulikku suubumist Võrtsjärve. Mõnus oli hingata männiõhku. Üle jõe paistis Vooremägi. Pikassillalt suundusime ümber Võrtsjärve lõunatipu järve idakaldale. Käisime Trepimäel ja jalutasime Tamme paljandil.

Tervisepäeva krooniks kujunes kaletõit järvel. Lahedaid lugusid pajatas kalepaadi kapten Marko Vaher.

Tervisepäev andis elamuse mitmeks ajaks.

Kaarel Kumer,
ühingu juhatuse esimees

TÄNASSILMA UUDISED

Tervislik matk Tusti paisjärve äärde

26. augustil oli matk Tusti paisjärve äärde. Hommikune ilm oli külm ja vihmane ning korraaks oli selline tunne, et lükkaks õige ürituse edasi. Ometi otsustati edasi minna.

Kohale tuldi nii jalgratastega kui jalgsi. Vaadati üle Tusti äsja valminud külaplats ja „õnneämbliku“ käest sooviti jätkuvalt õnne.

Tusti külavanema Kalle Riitmuru õuel maitsti sooja suppi, mis külma kontidest eemale peletas. Sealt matkati Raiki Jago koju. Tema aias leidub väga erinevaid taimeliike.

Matk kujunes 25 kilomeetri pikkuseks.

Pille Sihver

Eakad rooside keskel

Suve lõpul käisid Tänaassilma rahvamaja eakate ajaviiteklubi liikmed Pärsti vallas Suure-Kapsta talu õuel roosiaeda kaemas. Peremees Gustav Siniväli tutvustas kolme aastaga valminud roosiaeda, kus kasvab üle saja sordi.

Aias on palju selliseid sorte, mida kohtab ainult kollektsionääride juures. Lisaks sellele on vanade kivimüüride vahele tehtud kiviktaimla, milles on nii okaspuid, muruga kaetud päevitusplats kui kohvijoomisnurgake. Koristamist ootab veel üks koht, mis praegu on suure heina all.

Roose ümbritsevad uhked kivimüürid, mille peal lambikesed õhtuti säravad ja valgust annavad. Veel on näha erinevaid puid, mida peremees on kujundanud sidumisvõtetega. Näiteks kasetüvi on seotud rõngasse jne. Peremehe sõnul

● Tänaassilma rahvas imetleb Gustav Sinivälja roosiaeda. PIRET SIHVERI foto

jätkeb tööd veel paljudeks aastateks, et kõik korda teha ja lõplik eesmärk saavutada. Soovime talle selleks jõudu ja tahtmist.

Teekond roosiaias jätkus Viljandi lossimägedesse, kus toimus tervislik matk. Tutvuti ka pärimusmuusika aida ruumidega.

Pärast matkamist, mil kõigil kõhud tühjad, kulges tee rahvamaja ringijuhil Merikese õuele, et ühiselt piknikku pidada. Ei jää ka Merikese aed uhketele iluaedadele alla. Ka siin sai nautida rohket rooside, kiviktaimla ja valmimisel olevate okaspuunurgakeste ilu.

Hoolimata vihmasevõitu ilmast läks sõit korda ning kõigil pead mõtteid ja ideid täis, suunduti koduteele.

Pille Sihver

Mihklipäev

Septembri lõpp tõi mihklipäeva, mida Tänaassilmaski otsustati tähistada. Tänaassilma Naiste Klubi organiseeris sügispäevale kohase loterii, kus auhinna olid korvitais aedvilju, meepurk ja maitseainete seemneid, et järgmisel

aastal saaks rohelist kasvatada.

Korraldati ka minilaat, kus oli võimalik maitsta endi küpsetatud muffineid ja napoleoni kooki, proovida ja osta kodus valmistatud erineva maitsega juustusid. Gustav Siniväli oli kohal lillepiltidega, mille ilu sai nautida kohapeal ja koju kaasagi osta.

Kellel oli huvi meisterdada endale kaunis seinapilt või kaunistus lauale, sai juhendaja Elle Nurme käe all seda teha. Lisaks kõigele olid kohalikud perenaised toonud kaasa soolaseid ja magusaid hoidiseid, mida rahvas sai kohapeal maitsta ja hinnata.

Päeva juhtis „Lõuapoolik“ Juku, kes rääkis anekdoote ja lobises niisama. Loomulikult ei puudunud kultuuriprogramm. Väikemõisa Väikelastekodu lapsed esitasid kaks põnevat kava, mis sisaldasid nii laule, luuletusi kui ka tantsu. Suur tänu neile! Kõigile teistele aga soov: kutsuge neid lapsi oma üritusele esinema, nad on vahvad!

Kõige parem osa aga oli veel ees. Nimelt valmistasid naisteklubi liikmed kohapeal pannkooke, mis ürituse lõpus ühiselt ära söödi.

Saadi julgust, et taolist päeva ka tulevastel aastatel korraldada. Kui tänavu oli rahvast kohal nii kauplemas kui nautimas päris kenake hulka, siis edaspidi võiks ju veel rohkem osalejaid olla. Ürituse eesmärk oli anda võimalus kaubelda kodus valmistatud toodetega.

Pille Sihver

Tänaassilma rahvamaja ringid

Eakate käsitöö (vitspunutised, lilleseade, küpsetised) esmaspäeviti kell 14; eakate ajaviiteklubi (laulmine, tantsimine) kolmapäeviti kell 14; kujundav käsitöö (lilleseade, pärgade punumine jne.) esmaspäeviti kell 19.30; aeroobika teisipäeviti kell 19 (kaasa saunalina või võimlemismatt!); lastering (alates kolmandast eluaastast) kolmapäeviti kell 18.30; täiskasvanute näitering kolmapäeviti kell 20.30; mees trio kolmapäeviti; naisrahvatantsuring (oodatakse rahvatantsuhuvilisi alates 18. eluaastast) neljapäeviti kell 20.

Info telefonil 5332 9889.

● Kui mängib „Zorbas“, siis tantsujalad ei püsi paigal. REEMET RUUBENI foto

● Esineb ersamordvalaste ansambel "Toorama".

Meeleolukad kontserdid

Oktoobris toimus Kalmetu Põhikoolis kaks toredat kontserti. Esimene neist oli sarjast „Koolikontserdid“, kus Kalmetu ja Leie kooli õpilaste ja Tánassilma rahvaga tuli kohtuma Kreeka muusikat viljelev ansambel «Zorbas». Parema akustika huvides mindi Tánassilma rahvamajja.

Rahvast tuli kohale nii palju, et vaja oli pinke juurde tuua. Kontsert oli meeleolukas ja tempokas, sai kuulda kreeka-päraseid laule, näha kreeka rahvarõivaid ja -pille, tantsida kreeka rahvatantse. Kontserdi lõpetas ühine laul, millest nii noored kui vanad hoogsalt osa võtsid.

Üleriigiliste hõimupäevade puhul saabus 15. oktoobri hommikul Kalmetu kooli Mordvamaa folklooriansambel "Toorama", kes on aeg-ajalt ka Viljandi folgil esinenud. Ansambel koosnes seitsmest Mordva noorest mehest, kes oma rahvalaulude ja pillidega Kalmetu põhikooli pere ja ka Leie põhikooli lapsed kaasa elama panid.

Tunniajase kontserdi lõpuks tõdesid õpilased, et kahe hõimurahva rahvamuusikas on teatavaid sarnasusi nagu ka palju samatähenduslikke sõnu.

Reemet Ruuben,
kooli huvijuht

● Peaegu kõik, kes soovisid, said trummi põristada.

REEMET RUUBENI fotod

● 9. oktoobril oli Kalmetu koolis leivapäev. Iga klassi võistkond pidi kooli antud leiva ja enda kattevahenditega valmistama tervisliku ja kauni einevõileiva. Valmis üheksa võileiba. Võitis kaheksanda klassi skulptuur-võileib.

Kutsekeskkooli lõpetaja sai pronksi

Juba poolteist aastat on Eesti ehitusvaldkonna kutsekoolid koos oma erialaõpetajate ja spetsialistidega planeerinud arendavaid koolitusi ja treeninglaagreid. Üks nendest toimus 19.–23. maini Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli polügoonil.

Koos võistlejate, ekspertide ja juhendajatega viibis kohal 26 osalejat. Õpilased näitasid kutseoskuste süvendamise vastu suurt huvi, sest on ju põnev osaleda vabariigi koondvõistkonnas. Pealegi kirjutab taoline Euroopa tasemel võistlusel osalemine tulevase töömehe elulukku ühe huvitava ja ka prestiižika kogemuse. Samas annab see ka koolidele, õpetajatele ja juhendajatele vastustusriika erialaste teadmiste süvendamise ülesande, mis tuleb lõppkokkuvõttes kasuks kõigile.

Meie esindajad valiti välja Eesti-sisestel noorte kutsemeistrivõistlustel, mille korraldas sihtasutus «Innove» koos kutseõppeasutuste ja erialaliitudega. Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus «Innove» esindab Eestit rahvusvahelises noorte kutsemeistrivõistlusi korraldavas organisatsioonis «EuroSkills». Kohtumisel Eesti meeskonnaga enne võistlust ütles haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas, et ta usub meie noorte kutsemeistrite heasse tasemisse ning sellesse, et neile tasub pöialt hoida.

Laupäeval, 20. septembril lõppesid noorte kutsemeistrite olümpial «EuroSkills» tõi Eesti meeskond koju hõbeda ja pronksi. Hõbeda võitis plaatija Matis Hindov ja pronksi müürikladu Siim Soovere, kes lõpetas 2005. aastal Kalmetu Põhikooli ja 2008. aastal Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli ehitaja erialal.

Kokku võistles ehitajate olümpial rohkem kui 400 noort kutsemeistrit 30 maalt, kes näitasid oma oskusi kokku peaegu viiekümnel alal. Eestist võistlesid maaler, kokk, ettekandja, töödejuhataja, tisler, ehituspusepp, plekksepp, plaatija ja müürsepp, mehhatroonikute kaheliikmeline meeskond ja sõiduautehnik.

Pronksi võitnud Siim Sooveret iseloomustas Kalmetu kooli klassijuhtaja Viigi Tiits kui viisakat, järjekindlat ja hoolsat koolipoissi, kes hoidis alati hinded korras. Samal arvamusel oli ka Siim Soovere kursesjuhataja Alar Sarapuu.

Viljandi Ühendatud Kutsekeskkoolis näitas Siim Soovere üles kõige paremaid tulemusi müürikladumises, võites kahel aastal Eesti kutsekoolide müürikladumise võistlusel «Jõulukellu» kaks esikohta.

Heiki Raudla

Sõnumeid

Järvematk

Tervisliku matka tegemiseks võtsime ette suure jalutuskäigu ümber Viljandi järve. Kooli juurest hakkasime liikuma hommikul kell 10. Tee oli väga pikk ja väsitav ning vahepeal läks kõhtki tühjak, kuigi saime hamba alla pirukaid ja kõrrejooki. Alatasa läks tee väga konarlikuks ning sammuda oli üpris raske, aga kui jõudsimme suure maantee peale, oli juba parem. Lõppkokkuvõttes olen selle päevaga rahul ning loodan, et selliseid vahvaid üritusi võetakse veel ette.

Merili Otsma
6. klass

● Vee ääres on alati huvitav.

MARI LAUERI foto

● Ära tuleb mööta puu jämedus.

MARI LAUERI fotod

kivi juurde, kus sai kivi ümbermööta kas vaksa, küünra või süllaga mööta. Veel sai täita töölehti ja nööriga Eestimaa kontuuri teha.

Teine rühm läks kõigepealt veeloomi uurima. Seal sai veeloomi püüda, vee läbipaistvust mööta, töölehti täita ja veeloomade nimetustega mängida.

Kui kolm tundi oli möödas, koguneme ringi, kus igaüks ütles, mis talle meeldis, mis ei meeldinud ja mida ta õppis.

Erli Mat
5. klass

Nublu käis külas

Kaunil sügisel pärasügisel jagas Uusna lasteaija mudilastele päästeala-seid tarkusi päästekoer Nublu. Ta selgitas lastele, kuidas käituda lahtise tulega ning mida teha siis, kui põlev küünal ümber kukub. Veel rääkis Nublu seda, millal ja kus võib minna jääle, ning

ohtudest, mis varitsevad lapsi nõrgal jääl.

Nublu tutvustas ka suitsuandurit ja rääkis selle vajalikkusest. Kõigil oli võimalus kuulda häirehäält, mida suitsuandur tuleohu korral teeb.

Seejärel proovisid lapsed selga päästjate riidevarustust, mis kaalub rohkem kui mõni koolieelik. Riietumine meeldis väga poistele, tüdrukud jäid tagasihoidlikuks.

Vanemad lapsed sooritasid Nublule pisikese eksami teemal «Helistan päästeametisse». Hädaabinumbrit teadsid kõik lapsed, küll aga vajasis juhendamist ja õpetamist, mida õnnetusjuhtumi korral telefonis öelda. Sõbralik Nublu oli siingi abiks.

Kõige lõpuks Nublu poseeris, nii sai iga laps joonistada endale oma Nublu.

Enne päästekoera lahkumist tänasid lapsed Nublut ja õpetaja Merli kinkis talle tänukaardi.

Ly Sova,
juhataja

● Lahendada tuleb väike ülesanne.

Õuesõppepäev Tääksis oli põnev

7. oktoobril oli Viiratsi kooli 5. ja 6. klassil Tääksis õuesõppepäev.

Kohapeal jagati meid kahte rühma. Üks rühm läks esimesena Paksu Suur-

● Stiiven, Kristjan, Sander, Lisell ja Jessica sooritavad eksamit. LY SOVA foto

Kodutütardel ja noorkotkastel oli huvitav suvi

17. mail toimus tublide kodutütarde ja noorkotkaste preemiaekskursioon Riiga. Kuna rühmi on meil palju, pääsesid igast rühmast sõidule kaks noorkotkast ja kaks kodutütart ning juht.

Käisime Riia automuuseumis ja loomaaias ning giid tutvustas vanalinna. Öhtu lõppes Lido söögikohas.

Roheliste rattaretk on lastele liiga kallid, seetõttu korraldasime omaenda kolmepäevase rattaretket ümber Võrtsjärve, algus 23. mail. Et saada õigele algusrajale, pidid Võhma noorkotkad sõitma Võhmast Tartu maanteele Tänaassilmas umbes 40 kilomeetrit, et siis jätkata teekonda koos Kalmetu rühmaga.

Esimene ööbimine oli Jõesuus ja teine Pikassilla lähedal surmametsas, mis oli meile tõeline vaatamisväärsus, sest seal toimusid Väikese Emajõe kaitselahingud ja on säilinud kaevikud.

Kahjuks me ümber Võrtsjärve päris tiiru ei teinud, sest mõnel noorel kadus jaks. Katkestasime retke kolmanda päeva lõuna ajal, sõitmata jäi umbes 25 kilomeetrit.

6.—8. juunini telkisime Kildu järve kaldal, et puhata äsja lõppenud kooliaastast. Nende kolme päeva sisse mahutasid teatevõistlus, võrkpall ja öömäng, ujumiseks oli vesi küll jahedavõitu, aga vees käidi.

9.—12. juulini olime oodatud Läti noorkotkaste ja kodutütarde laagrisse Latgale rajooni. Ilm oli seal suurepärase, samal ajal sadas Eestis aga vihma. Osa võttis viis noorkotkast Võhmast ja viis kodutütart Kalmetu rühmast.

Pidasime *paintball*võistluse, mängisime võrkpalli, ületasime takistusrada, käisime korra kuue kilomeetri kaugusel ujumas. Lätlaste takistusrada on ehitatud sponsorite materjalist ja oma jõududega Tilža gümnaasiumi territooriumile ja on aasta ringi kasutatav. Seda hooldab kohalik, aga kasutavad kõik valla organisatsioonid. *Paintball*varustuse rentimine on eestlastel kallis lõbu, Läti kaitseliit on selle aga ära ostnud.

Lätlastelt oli nii mõndagi õppida. Suhtlemine osutus aga keelebarjääri tõttu kesiseks, sest 12—15-aastased Läti noored ei räägi inglise ega vene keelt.

● Aegna saarel võib näha säilinud suurtükialust.

AVE PUURI foto

22.—24. juulini toimus maakondlik suurlaager Ülge. Õpitubades õpetati maastikul liikumist, meditsiini, lilleseadet, orienteerumist, riviõpet ja sõlmi, kohal olid päästeteenistus ja konstabel. Tutvustati mine ja nende avastamist maastikul. Osalejaid oli 130 ringis, toitu keetsid naiskodukaitsjad.

Noorkotkaste ja Kodutütarde Sõprade Selts korraldas 30. juulil ekskursiooni Vabadussõja radadele Pärnumaal. Viibisime Tori kirikus ja Tori pörgus ning vaatasime Vabadussõja monumenti. Lavassaare raudteemuuseumis aga saime sõita kitsarööpmelise rongiga.

18.—22. augustini toimus Võhma ja Kalmetu noorkotkaste ja kodutütarde välilaager Aegna saarel. Selleks valmistusime kaua ja hoolikalt, sest vastutus laste eest oli suur. Kuna saarel puuduvad poed, tuli viie päeva toiduvaru ja kõik vajalikud tarvikud kaasa võtta. Võhma linn toetas meid bussiga, mis lapsed Viljandist Tallinna viis. Tallinnast Aegnale saime praamiga «Luku», kohapeal ootasid ees meid kaks saare ainsat püsielanikku, kes meie asjad ATV-ga laagripaika viisid.

Peatusime ilusas liivarannas mändide all, kuhu olid ehitatud laudad, pingid ja WC. Koht oli tõeline luksus.

2,9-ruutkilomeetrine Aegna saar on peaaegu sama suur kui Võhma linn. Seal asuvad Peeter Suure merekindluse positsioonid, mis rajati aastatel 1907—1914,

et sulgeda pealetungijate eest Soome laht.

Kõige suurem vaatamisväärsus oli patareid nr. 1, kus asusid 305 mm suurtükid, mis tulistasid oma mürske 42 kilomeetri kaugusele. Saarele olid rajatud matkarajad ja radade ääres olid postid, mille küljes olid kaardid, kus sai vaadata oma asukohta. Igas punktis oli mingi vaatamisväärsus ja selle kirjeldus. Saare idapoolses küljes võis näha rändrahnne, mille jää oli sinna toonud.

Tegime saarele ringi peale, vaatasime üle kõik militaarsed ja muud vaatamisväärsused, orienteerusime etteantud kaartide järgi ja pimeduses mängisime öömänge. Süüa tegime alati koos ja õhtuti küpsetasime lõkkel pannkooke. Nii mõnigi poiss küpsetas kooke esimest korda, kuid viiendaks päevaks oskasid seda kõik, kes tahtsid.

22. augustil, koju sõidu ajal oli merel väike torm.

Kokkuvõttes oli kodutütardel ja noorkotkastel ilus ja sündmusterohke suvi. Täname Viiratsi Vallavalitsust, kes toetas meie suvist Lätti sõitu.

Enne suve lõppu ootasid veel Alfons Rebasele pühendatud koormusmatk, mille pikkus oli 35 kilomeetrit, ja Jekabpilsis olid 3. oktoobril meeste mängud. Novembris on kavas korraldada tantsulaager ja siis on juba maakondlik talilaager, mille asukoht pole veel teada.

Maire Juus

Viiratsis saab mõõta luude tihedust

Osteoporoos ehk luuhõrenemine on skeleti haigus, mille puhul väheneb luude mass ja häirub luukoe struktuur. Selliste muutuste tagajärjel muutuvad luud hapraks ja hõredaks ning murduvad kergesti. Haigus enamasti ei põhjusta kaebusi, tema kõige ohtlikumad tüsistused on luumurrud. Üle 50-aastase naise eluaegne risk osteoporoosist tingitud luumurruks on 50 protsenti, sama vanade meeste risk on 20.

Eeldused osteoporoosi haigestuda on neil, kellel on vanust üle 50 aasta, ta on naine, tal on eelnenud luumurd ja osteoporoos on perekonnas, tal on menopaus,

pikaajaline glükokortikosteroidravi ja kroonilised haigused. Meestel põhjustab osteoporoosi hüponadism. Muudetakse riskifaktorid on alkoholi tarbimine, suitsetamine, madal kehakaal, halb toitumine, söömishäired, östrogeenide defitsiit, vähene kehaline aktiivsus ja sage kukkumine.

Osteoporoosi on võimalik ennetada ja ravida. Koostöös ravimifirmaga «Merch Sharp & Dohme» osahing on kõigil Viiratsi valla elanikel võimalus lasta luude tihedust mõõta Viiratsi Päärstikeskuses 3.–6. novembrini kella 9–15. Tasuta mõõdab meditsiiniõde Krista Rebane.

Mõõtmistulemustest tehakse kokkuvõtteid ja kuulatakse ettekannet ennetus- ja ravivõimalustest kolmapäeval, 19. novembril kell 14 Viiratsi rahvamajas. Soovitav on loengule ennast registreerida telefonil 439 4307.

Oodatakse rohket osalemist, et edaspidigi ravimifirma toetusel tervisepäevi korraldada. Kui kaugemate piirkondade inimesed ei saa ise kohale tulla, siis tuleks helistada varakult telefonil 435 0542.

Osteoporoosist saab lähemalt lugeda interneti aadressilt www.osteoporoos.ee.

Ülle Lepik,
sotsiaalnõunik

● **Metsajärv**
– natuke sünge,
natuke romantiline
ja kutsuv ning
ometi võrratut
elamust pakkuv
igal aastaajal.

JAAN NIKKERI
foto

Novembrikuu sünnipäevalapsed

1. Linda Tikk	Valma	88
1. Helmi-Marie		
Tuuksam	Tänassilma	84
2. Evald Talu	Uusna	83
5. Endla Naar	Uusna	83
7. Luule Auksman	Viiratsi	78
7. Endel Tõlp	Kuudeküla	76
7. Veera Vellearu	Tänassilma	75
8. Aino Sillaste	Valma	71
8. Ivo Niglas	Viiratsi	65
10. Boris Beljajev	Uusna	77
10. Silvi Jakobson	Tusti	75
11. Agathe Kinsigo	Vana-Võidu	82
12. Helga Kirsimägi	Loime küla	76
13. Asta Kase	Viiratsi	82
13. Arno Seemen	Mähma	78
13. Laine Pullisaar	Viiratsi	76
13. Eino Hunt	Verilaske	70
14. Jaan Randjärv	Uusna	84
15. Kaleph Jõulu	Vana-Võidu	81
17. Helmi Kurt	Tusti	84
17. Elmar Kask	Tänassilma	77
18. Maie Hubel	Vana-Võidu	73
19. Juta Kaljuste	Jõeküla	88
20. Helju Karell	Mähma	70
21. Ülo Leemet	Uusna	79
22. Heino Vabaraad	Viiratsi	72
22. Jaak Aid	Verilaske	65
23. Toomas Paldra	Vardja	70
26. Selma Soosaluste	Viiratsi	99
26. Meida Austrin	Uusna	80
26. Helju Rosenberg	Mähma	76
26. Mare-Helgi Keldo	Viiratsi	70
27. Hilda-Mathilde		
Talu	Viiratsi	94
27. Jutta Vöck	Verilaske	81
27. Liilia Uriko	Viiratsi	75
29. Asta-Marie Unt	Verilaske	79
29. Ilmar Rosenberg	Mähma	78
29. Jekaterina		
Beljajeva	Uusna	77
29. Elga Kuremäe	Viiratsi	76
29. Olev Meier	Verilaske	72
30. Helmi Orav	Viiratsi	84
30. Linda Arumäe	Vanavälja	81
30. Silvia Trippel	Jõeküla	76
30. Airi Laidvee	Viiratsi	73

Nendel valla elanikel, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, palun teatada telefonil 435 0555.

Sündisid

Tommi TULITS 14. 09. 2008
Vergo VOITKA 11. 10. 2008
Elisabeth RULLINGO 14. 10. 2008

Miks on helkur meile vajalik?

Halva nähtavuse korral või pimedal ajal kõnniteeta ja valgustamata teel liikudes peab jalakäija kasutama helkurit või süüdatud laternat.

Kuigi jalakäija näeb tuledega autot juba kaugelt, eristab autojuht ilma helkurita jalakäijat lähitulede valgusvihus alles 30–40 meetri kauguselt. Pimedas sõites häirivad juhti veel vastusõitvate autode tuled, kriimustused ja mustus esiklaasil või vihm ja udu. Halb ilm võib peaaegu poole võrra lühendada teed, millel autojuht helkurita jalakäijat märkab. Halvemal juhul on see vaid 15–20 meetrit, mis ei ole piisav, et juht suudaks pidurdades jalakäijale otsasõitu vältida.

Kiirusel 90 kilomeetrit tunnis on auto peatumisteed kuni kuival teekattel ligikaudu 70 meetrit. Märjal või lumisel teekattel on see märgatavalt pikem.

Korralik helkur on auto lähitulede valguses nähtav juba 130–150 meetri kauguselt. Seega on helkur vajalik, et autojuht pimedas liikuvat jalakäijat juba varakult märkaks ja jõuaks reageerida.

Helkur tuleb riietele kinnitada nii, et see oleks nähtav võimalikult mitmest suunast. Kuna maanteel peab kõndima vasakpoolsel teepeenral, siis tuleb ripuv helkur paela ja haaknõelaga kinnitada riiete paremale, sõiduteepoolsel küljele, näiteks tasku serva külge nii, et helkur jääb rippuma umbes põlve kõrgusele (umbes samal kõrgusel asetsevad ka sõidukite tuled). Päeval, kui helkuri kasutamine ei ole vajalik, saab sel moel kinnitatud helkuri panna taskusse.

Õmmeldavast või kleebitavast helkurmaterjalist kujundeid või ribasid tuleks kinnitada rõivaste sobivatesse kohtadesse arvestusega, et helkurid oleksid nähtavad nii eest, tagant kui küljelt.

Pimedas liikudes suurendab jalakäija märgatavust ka hele riietus.

Jalakäija ja jalgratturi risk sattuda liiklusõnnetusse on pimedal ajal mitmekordne, võrreldes hea nähtavusega päeva ajal. Aastate lõikes võib täheldada, et liiklusõnnetuste tagajärjel üle poolte jalakäijate ja iga viienda jalgratturi vigastumine või surmajuhtum leiab aset pimedal või hä-

maral teel. Helkurit kasutasid vaid üksikud õnnetusse sattunud inimesed.

Käesoleva aasta üheksa kuuga on pimedal ajal asulavälisel teel toimunud liiklusõnnetustes hukkunud juba 14 inimest.

Eesti Tervisekasvatuse Keskuse terviseuurimuse andmetel kandis 1995/1996. aastal helkurit vaid 6 protsenti Eesti täiskasvanud elanikkonnast (Soomes 37). 2003. aastal kandis helkurit juba 45 protsenti täiskasvanutest ja 85 protsenti lastest, mis on võrreldav Põhjamaadega.

Et helkur teda kandvat inimest kaitseks, peab see olema autojuhile selgelt nähtav küllaltki pika vahemaa tagant. Seepärast on helkurile kehtestatud kvaliteedinõuded.

Paraku on Eesti turul igal aastal liikvel ja avastatud helkureid, mis kehtestatud nõuetele ei vasta ega paku neid kandvatele isikutele piisavat kaitset. Libahelkurit on peaaegu võimatu palja silmaga kvaliteetsest eristada. Helkuri kontrollimiseks võib igapäev katsetada seda pimedas autotulede valguses, teades, et korralik helkur on auto lähitulede valgusvihus selgelt nähtav juba 130–150 meetri kauguselt.

Helkurile esitatavad nõuded:

- Helkur, mida kasutab jalakäija, peab vastama standardile «Nähtavust parandavad vahendid mitteprofessionaalseks kasutamiseks. Katsemeetodid ja nõuded».

- Helkuril või selle pakendil peab olema CE-märgistus koos viitega helkuri standardile EN 13356:2001 vastavuse kohta ja muu nõuetekohane informatsioon (helkurite valmistaja ja maaletooja andmed), ning pakendil peab olema või pakendisse peab olema lisatud helkuri riigikeelne kasutusjuhend.

- Pakutavate helkurite kohta peab olema esitatud sertifikaat, mis tõendab helkurite vastavust standardis esitatud nõuetele.

Raul Rom

Malle massaažikabinet (Malle Pork, massöör) Viiratsi Tehnika t.1. Vajalik eelregistreerimine tel. 5568 5129.

Massaaž Vana-Võidus, tel. 518 8694, Eha.